

OMEGA

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

14. oktoober 2004 *

Kohtuasjas C-36/02,

mille esemeks on eelotsusetaotlus EÜ artikli 234 alusel,

mille esitas Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa) 24. oktoobri 2001. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. veebruaril 2002, kohtumenetluses järgmiste poolte vahel:

Omega Spielhallen- und Automatenaufstellungs GmbH

versus

Oberbürgermeisterin der Bundesstadt Bonn,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud A. Rosas (ettekandja),
R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts ja S. von Bahr,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: C. Stix-Hackl,
kohtusekretär: vanemametnik M.-F. Contet,

arvestades kirjalikus menetluses ja 4. veebruari 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades märkusi, mille esitasid:

- Omega Spielhallen- und Automatenaufstellungs GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* P. Tuxhorn,
- Oberbürgermeisterin der Bundesstadt Bonn, esindaja: *Rechtsanwalt* F. Montag,
- Saksamaa valitsus, esindaja: W.-D. Plessing,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. Patakia ja C. Schmidt,

olles 18. märtsi 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsuse küsimus on esitatud teenuste osutamise vabadust käsitlevate EÜ artiklite 49–55 ja kaupade vaba liikumist käsitlevate EÜ artiklite 28–30 tõlgendamise kohta.
- 2 Eelotsusetaotlus on esitatud asjaomases kohtus äriühingu Omega Spielhallen- und Automatenaufstellungs GmbH (edaspidi „Omega”) kassatsioonikaebuse, milles Omega on vaidlustanud ühenduse õigusega kokkusobimatuna keelumääruse, mille tema suhtes 14. septembril 1994 tegi Bonni linna Oberbürgermeisterin (edaspidi „Bonni politsei”), lahendamise raames.

Faktid, menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimus

- 3 Omega, mis on Saksa õiguse alusel asutatud äriühing, käitab alates 1. augustist 1994 Bonnis seadet „laserdrome”, mida kasutatakse eelkõige laserspordi harrastamiseks. Seade käitamine jätkus pärast 14. septembrit 1994 Verwaltungsgericht Köln’ilt (Saksamaa) 18. novembril 1994 saadud ajutise loa alusel. Sisseseade, mida Omega oma tegevuskohas oli kasutanud ja mis koosneb eelkõige automaatrelvaga sarnanevatest laserrelvadest ning laskeradade seintel või mängijate vestidel olevatest laserkiire sensoritest, oli algselt välja töötatud vabamüügis oleva laste mänguasja

põhjal. Kuna see sisseseade osutus tehniliselt ebapiisavaks, hankis Omega täpsustamata kuupäeval, kuid pärast 2. detsembrit 1994 Ühendkuningriigi äriühingu Pulsar International Ltd (praegu Pulsar Advanced Games Systems Ltd, edaspidi „Pulsar”) tarnitud varustuse. Igal juhul sõlmiti frantsiisileping Pulsariga alles 29. mail 1997.

- 4 Juba enne „laserdrome'i” avamist külastajatele oli osa elanikkonnast väljendanud oma vastuseisu sellele ettevõtmisele. 1994. aasta alguses tegi Bonni politsei Omegale ettekirjutuse, et viimane esitaks kõnealuse „laserdrome'i” jaoks kavandatud mängu kulu täpse kirjelduse ja oma 22. veebruari 1994. aasta kirjas teatas oma kavatsusest anda keelumäärus, juhul kui seal on võimalik „mängida” inimeste tapmist. Omega vastas 18. märtsil 1994, et kavas on kasutada ainult laskeradade seintele püsivalt kinnitatud sensoreid.

- 5 Kuna Bonni politsei tuvastas, et „laserdrome'is” harrastatava mängu eesmärk oli samuti mängijate vestidel olevate sensorite tabamine, andis ta 14. septembril 1994 määruse, millega Omegal keelati „lubada või taluda oma tegevuskohas lasersihikuga või muude tehniliste vahenditega (näiteks infrapunast kasutades) sihtimist inimsihtmärkide pihta ja tabamuste registreerimise kaudu „mängida” inimeste tapmist”, määrates iga kõnealust määrust rikkuva mänguseltskonna puhul sunnirahaks 10 000 Saksa marka.

- 6 Kõnealuse otsuse aluseks oli Ordnungbehördengesetz Nordrhein-Westfalen'i (Nordrhein-Westfaleni liidumaa politseiseadus, edaspidi „OBG NW”) artikli 14 lõikes 1 sisalduv volitusnorm, mis sätestab:

„Politsei võib avalikku julgeolekut ja korda ähvardava ohu korral võtta asjakohaseid meetmeid.”

- 7 14. septembri 1994. aasta keelumääruse kohaselt kujutavad Omega tegevuskohas korraldatavad mängud ohtu avalikule korrale, kuna nende käigus inimeste tapmise matkimine ja vägivalda harilikuks muutmine on vastuolus avalikule arvamusele omaste põhiväärtustega.
- 8 Omega poolt määrusele esitatud vaide jättis Bezirksregierung Köln (Kölni kohaliku omavalitsuse asutus) 6. novembril 1995 rahuldamata. 3. septembri 1998. aasta otsusega jättis Verwaltungsgericht Köln selle peale esitatud kaebuse rahuldamata. Omega apellatsioonkaebuse jättis Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Saksamaa) 27. septembril 2000 rahuldamata.
- 9 Seejärel esitas Omega Bundesverwaltungsgericht'ile kassatsioonkaebuse. Oma kaebuse toetuseks esitas Omega mitmete muude väidete hulgas väite, et vaidlustatud määrus rikub ühenduse õigust, eelkõige EÜ artiklis 49 ettenähtud teenuste osutamise vabadust, kuivõrd „laserdrome'is” kasutatava varustuse ja tehnika tarnijaks on Ühendkuningriigi äriühing Pulsar.
- 10 Bundesverwaltungsgericht otsustas, et siseriiklikku õigust kohaldades tuleb Omega kassatsioonkaebus rahuldamata jätta. Siiski kahtles kohus, kas kõnealune lahend on kooskõlas ühenduse õigusega, eelkõige teenuste osutamise vabadust käsitlevate EÜ artiklitega 49–55 ja kaupade vaba liikumist käsitlevate EÜ artiklitega 28–30.

- 11 Eelotsuse küsimuse esitanud kohtu arvates leidis Oberverwaltungsgericht õigesti, et Omega poolt „laserdrome'is” ärieesmärgil „tapmismängu” korraldamine kujutab endast rünnet inimväärikuse vastu, mis on tagatud Saksamaa põhiseaduse artikli 1 esimese lõike esimese lausega.
- 12 Eelotsuse küsimuse esitanud kohus tõdeb, et inimväärikus on konstitutsiooniline põhimõte, mida võib rikkuda vastaspoolt alandavalt koheldes (millega ei ole aga käesoleval juhul tegemist) või äratades või võimendades mängijas põlgust kõigi isikute tunnustamist ja austamist nõudva põhiõiguse suhtes, käesoleval juhul mängus kujutletavate vägivallategude teel. Sellisest ülimuslikust konstitutsioonilisest väärtusest nagu inimväärikus ei saa meelelahutusliku mängu raames kõrvale kalduda. Põhiõigused, millele Omega tugineb, ei muuda siseriikliku õiguse raames seda hinnangut.
- 13 Mis puutub ühenduse õiguse kohaldamisse, siis on eelotsuse küsimuse esitanud kohus arvamusel, et asjaomane määrus kahjustab eelkõige EÜ artiklis 49 ettenähtud teenuste osutamise vabadust. Omega on sõlminud frantsiisilepingu Ühendkuningriigi äriühinguga, kellel on võimatu osutada oma Saksamaa kliendile teenuseid, mida ta osutab oma asukohaliikmesriigis. Samuti tuleb vaadelda, kas takistatakse EÜ artiklis 28 ettenähtud kaupade vaba liikumist, kuna Omega soovib hankida „laserdrome'i” tarbeks varustust, eelkõige laserseadmeid Ühendkuningriigist.
- 14 Eelotsuse küsimuse esitanud kohtu arvates annab põhikohtuasi võimaluse paremini määratleda tingimused, millega ühenduse õiguse alusel võib piirata teatud liiki teenuste osutamist või teatud kaupade importi. Nimetatud kohtu arvates on Euroopa Kohtu praktika kohaselt teenuste osutamise vabadust piiravad üldkohaldatavad siseriiklikud meetmed õigustatud ainult niivõrd, kuivõrd need on õigustatud tulenevalt ülekaalukaist avalikest huvidest, on asjaomase eesmärgi saavutamiseks vajalikud ning ei ole ulatuslikumad, kui on vajalik eesmärgi saavutamiseks.

Meetmete vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamise seisukohast ei ole oluline, et mõni teine liikmesriik on võtnud teistsugused kaitsemeetmed (vt 21. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-124/97: Läära jt, EKL 1999, lk I-6067, punktid 31, 35 ja 36, ja 21. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-67/98: Zenatti, EKL 1999, lk I-7289, punktid 29, 33 ja 34).

- 15 Eelotsuse küsimuse esitanud kohus kaalub siiski, kas 24. märtsi 1994. aasta kohtuotsuse Schindler (C-275/92, EKL 1994, lk I-1039) valguses on kõikidele liikmesriikidele ühine õiguskäsitlus eelduseks sellele, et liikmesriigil oleks võimalik kaalutlusõigusest lähtuvalt piirata EÜ asutamislepinguga kaitstud teenuste osutamist teatavate teenuste osas. Kui eespool viidatud kohtuotsust Schindler selliselt tõlgendada, võib vaidlustatud määruse kinnitamine olla raskendatud, kui ei ole võimalik kujundada ühist õiguskäsitlust seoses liikmesriikide hinnanguga meeletahtluslikele mängudele, kus matkitakse tapmist.
- 16 Eelotsuse küsimuse esitanud kohtu arvates võivad otsused kahes eespool viidatud kohtuasjas Läära ja Zenatti, mis on tehtud hiljem kui otsus eelnimetatud kohtuasjas Schindler, jätta mulje, et Euroopa Kohus ei ole enam rangelt kinni pidanud põhimõttest, et teenuste osutamise vabaduse piiramine eeldab ühist õiguskäsitlust. Kui see on nii, ei takista ühenduse õigus eelotsuse küsimuse esitanud kohtu arvates kõnealuse määruse kinnitamist. Inimväärikuse põhimõtte fundamentaalse tähtsuse tõttu nii ühenduse kui ka Saksamaa õiguses ei ole pikemalt vaja vaadelda teenuste osutamise vabadust piirava siseriikliku meetme proportsionaalsust.
- 17 Seetõttu otsustas Bundesverwaltungsgericht esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas teenuste osutamise vabadust ja kaupade vaba liikumist käsitlevate Euroopa Ühenduse asutamislepingu sätetega on kooskõlas siseriikliku õiguse alusel

kehtestatud teatud majandustegevuse keeld — käesoleval juhul keeld käitada „laserdrome'i”, kus matkitakse inimeste tapmist —, kuna see on vastuolus põhiseadusega tagatud põhiväärtustega?”

Eelotsuse küsimuse vastuvõetavus

- 18 Bonni politsei kahtleb eelotsuse küsimuse vastuvõetavuses ja täpsemalt selles, kas põhivabadusi käsitlevad ühenduse õigusnormid on käesolevas asjas kohaldatavad. Bonni politsei arvates ei mõjuta 14. septembril 1994 vastuvõetud keelumäärus ühtki piiriülest toimingut ja ei piira seega EÜ asutamislepinguga tagatud põhivabadusi. Tema sõnul ei olnud Pulsar tarnitavat seadet kõnealuse keelumääruse vastuvõtmise ajal veel Omegale kätte toimetatud ja ükski frantsiisileping ei kohustanud Omegat kasutama keelumääruses käsitletud mängu varianti.
- 19 Veel tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab ainult see liikmesriigi kohus, kuhu hagi esitatakse ja kes peab asjas otsuse tegema, otsustada iga konkreetse asja asjaolusid silmas pidades, kas otsuse tegemiseks on vaja eelotsust küsida ja kas tema poolt Euroopa Kohtule esitatud eelotsuse küsimustel on asja otsustamisel tähtsust. Kui eelotsuse küsimused käsitlevad ühenduse õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus põhimõtteliselt kohustatud neile vastama (vt eelkõige 13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-378/98: PreussenElektra, EKL 2001, lk I-2099, punkt 38; 22. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-390/99: Canal Satélite Digital, EKL 2002, lk I-607, punkt 18; 27. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-373/00: Adolf Truley, EKL 2003, lk I-1931, punkt 21; 22. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-18/01: Korhonen jt, EKL 2003, lk I-5321, punkt 19, ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-476/01: Kapper, EKL 2004, lk I-5205, punkt 24).

- 20 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt võib Euroopa Kohus keelduda vastamast liikmesriigi kohtu eelotsuse küsimusele vaid siis, kui on ilmne, et liikmesriigi kohtu esitatud ühenduse õiguse tõlgendamise küsimusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada eelotsuse küsimusele kasuliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (vt eespool viidatud otsused kohtuasjades *PreussenElektra*, punkt 39; *Satélite Digital*, punkt 19; *Adolf Truley*, punkt 22; *Korhonen jt*, punkt 20, ja *Kapper*, punkt 25).
- 21 Käesoleval juhul ei ole tegu sellise juhuga. Kuigi toimiku materjalidest nähtub, et 14. septembri 1994. aasta määruse tegemise ajal ei olnud Omegal veel formaalselt sõlmitud tarne- või frantsiisilepingut Ühendkuningriigi äriühinguga, piisab, kui tõdeda, et kõnealune määrus võib igal juhul nii oma etteulatuva jõu kui ka kehtestatava keelu tõttu tulevikus piirata pooltevaheliste lepinguliste suhete arengut. Seega ei ole ilmne, et eelotsuse küsimuse esitanud kohtu küsimus teenuste osutamise vabadust ja kaupade vaba liikumist käsitlevate EÜ asutamislepingu sätete tõlgendamise kohta ei oma mingit seost põhikohtuasja esemega.
- 22 Seega on Bundesverwaltungsgericht'i esitatud eelotsuse küsimus vastuvõetav.

Eelotsuse küsimus

- 23 Eelotsuse küsimusega soovib selle esitanud kohus esiteks saada teada, kas majandustegevuse keeld, mis põhineb vajadusel kaitsta riigi konstitutsiooniga tagatud põhiväärtusi, käesoleval juhul inimväärikust, on kooskõlas ühenduse

õigusega, ja teiseks, kas liikmesriikidel olev võimalus piirata eeltoodud põhjusel EÜ asutamislepingu põhivabadusi, nimelt teenuste osutamise vabadust ja kaupade vaba liikumist, peab põhinema kõigile liikmesriikidele ühisel õiguskäsitlusel, nagu võib järeldada eespool viidatud otsusest kohtuasjas Schindler.

24 Kõigepealt tuleb määrata, millises ulatuses võib eelotsuse küsimuse esitanud kohtu poolt tõdetud piirang mõjutada EÜ asutamislepingu erinevatest sätetest tulenevat teenuste osutamise vabadust ja kaupade vaba liikumist.

25 Tuleb tõdeda, et vaidlustatud määrus, millega Omegal keelati kasutada oma „laserdrome’is” Pulsari poolt väljatöötatud ja Ühendkuningriigis seaduslikult turustatavat mängumudelit eelkõige frantsiisilepingu alusel, mõjutab EÜ artikli 49 alusel teise liikmesriigi teenuste osutajatele ja tarbijatele tagatud teenuste osutamise vabadust. Veel enam — kuivõrd Pulsari poolt väljatöötatud mängumudeli kasutamine eeldab erivarustust, mida samuti Ühendkuningriigis seaduslikult turustatakse, võib Omega suhtes kehtestatud keeld sundida teda loobuma kõnealuse varustuse hankimisest, võides seega takistada EÜ artikliga 28 tagatud kaupade vaba liikumist.

26 Tuleb meenutada, et kui siseriiklik meede mõjutab nii teenuste osutamise vabadust kui ka kaupade vaba liikumist, vaatleb Euroopa Kohus meedet ainult seoses ühega neist kahest põhivabadusest, kui konkreetsete asjaolude põhjal on üks neist vabadustest teise suhtes teisese tähtsusega ja neid on võimalik käsitleda koos (vt selle kohta eespool viidatud otsused kohtuasjades Schindler, punkt 22; Canal Satélite Digital, punkt 31, ja 25. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-71/02: Karner, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 46).

- 27 Põhikohtuasja asjaoludest lähtudes on teenuste osutamise vabaduse aspekt võrreldes kaupade vaba liikumisega kaalukam. Seega on nii Bonni politsei kui ka Euroopa Ühenduste Komisjon õigesti järeldanud, et vaidlustatud määrus piirab kaupade impordi ainult selles osas, mis puudutab keelatud lasermängu versiooni jaoks spetsiaalselt väljatöötatud varustust, ja on seega Pulsari osutatavate teenuste suhtes kehtestatud piirangu vältimatu tagajärg. Seega, vastavalt kohtujuristi ettepaneku punktis 32 olevale arvamusele, ei ole vaja eraldi vaadelda kõnealuse määruse kooskõla kaupade vaba liikumist käsitlevate EÜ asutamislepingu sätetega.
- 28 Mis puutub 14. septembri 1994. aasta määrusega kehtestatud teenuste osutamise vabaduse piirangu põhjendatusse, siis on EÜ artikli 55 alusel kohaldatava EÜ artikliga 46 lubatud piirangud, mis on vajalikud avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides. Käesoleval juhul nähtub toimiku materjalidest, et Bonni politsei poolt esitatud keelumääruse tegemise põhjendustes mainitakse sõnaselgelt, et kõnealune tegevus kujutab endast ohtu avalikule korrale. Samuti esineb viide avalikku korda ähvardavale ohule OBG NW artikli 14 lõikes 1, mille alusel võib politsei võtta meetmeid sellise ohu ärahoidmiseks.
- 29 Käesolevas asjas ei ole vaidlust selles, et vaidlustatud määrus võeti vastu piirangu objektiks olevate teenuste osutaja või kasutaja riikkondsusest sõltumatult. Kuna kõnealused avaliku korra tagamise meetmed kujutavad endast EÜ artiklis 46 ettenähtud erandit teenuste osutamise vabadusest, ei ole vaja kontrollida, kas kõnealuseid meetmeid kohaldatakse eranditeta nii asjaomase riigis kui ka teistes liikmesriikides registreeritud teenuseosutajate suhtes.
- 30 Siiski ei takista liikmesriigi võimalus tugineda EÜ asutamislepingus ettenähtud erandile sellise erandi rakendusmeetmete kohtulikku kontrolli (vt 4. detsembri 1974. aasta otsus kohtuasjas 41/74: Van Duyn, EKL 1974, lk 1337, punkt 7). Peale

selle tuleb avaliku korra mõistet ühenduse õiguse kontekstis ja eelkõige kui teenuste osutamise põhivabadusest tehtava erandi põhjendust tõlgendada tähttäheleiselt, nii et selle ulatust ei saaks iga liikmesriik ühepoolset määrata, ilma et seda kontrolliksid ühenduse institutsioonid (vt analoogia põhjal seoses tööjõu vaba liikumisega eespool viidatud otsus kohtuasjas Van Duyn, punkt 18, ja 27. oktoobri 1977. aasta otsus kohtuasjas 30/77: Boucherau, EKL 1977, lk 1999, punkt 33). Seega saab avalikule korrale tugineda vaid siis, kui ühiskonna põhihuvisid ähvardav oht on reaalne ja piisavalt tõsine (vt 14. märtsi 2000. aasta otsus kohtuasjas C-54/99: Õglise de scientologie, EKL 2000, lk I-1335, punkt 17).

31 On siiski tõsi, et konkreetset asjaolud, mis võimaldavad tugineda avalikule korrale, võivad konkreetsetes riigis ja konkreetsetel ajahetkel olla erinevad. Seega tuleb pädevatele ametiasutustele jätta EÜ asutamislepinguga kehtestatud piires kaalutlusvabadus (vt eespool viidatud otsused kohtuasjades Van Duyn, punkt 18, ja Bouchereau, punkt 34).

32 Põhikohtuasja puhul on pädeva ametiasutuse hinnangul asjaomane tegevus ohuks avalikule korrale, kuna valitseva avaliku arvamuse kohaselt on ärieesmärgil selliste meelelahutuslike mängude korraldamine, milles matkitakse inimeste tapmist, vastuolus riigi konstitutsioonis tagatud põhiväärtusega, nimelt inimväärikusega. Bundesverwaltungsgericht'i arvates on asja läbi vaadanud siseriiklikud kohtud olnud samal arvamusel inimväärikuse kaitse vajaduse põhimõtte osas, millel vaidlustatud määrus põhineb, ning on seda kinnitanud, mistõttu tuleb seda põhimõtet pidada Saksamaa põhiseadusega kooskõlas olevaks.

33 Siinkohal tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on põhiõigused lahutamatu osa õiguse üldpõhimõtetest, mille järgimise peab Euroopa Kohus tagama, ning et seda tehes tugineb ta liikmesriikidele ühisele konstitutsioonilisele traditsioonile ning rahvusvahelistele inimõigusi puudutavatele õigusaktidele, mille

koostamisel liikmesriigid on osalenud või millega nad on liitunud. Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsioonil on siinjuures eriline tähendus (vt eelkõige 18. juuni 1991. aasta otsus kohtuasjas C-260/89: ERT, EKL 1991, lk I-2925, punkt 41; 6. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-274/99: Connolly v. komisjon, EKL 2001, lk I-1611, punkt 37; 22. oktoobri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-94/00: Roquette Frères, EKL 2002, lk I-9011, punkt 25, ja 12. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-112/00: Schmidberger, EKL 2003, lk I-5659, punkt 71).

34 Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktides 82–91 tõdenud, on ühenduse õiguskorra vaieldamatu eesmärk tagada inimväärikuse austamine kui õiguse üldpõhimõte. Ei ole kahtlust, et inimväärikuse kaitse eesmärk on ühenduse õigusega kooskõlas ja selles suhtes ei oma tähtsust, et Saksamaal on inimväärikuse kaitse põhimõttel eristaatus iseseisva põhiõigusena.

35 Kuna nii ühendus kui ka liikmesriigid peavad põhiõigusi austama, on nende õiguste kaitse õigustatud huvi, mille tõttu võib ühenduse õigusest tulenevate kohustuste, isegi sellise EÜ asutamislepinguga tagatud põhivabaduse nagu kaupade vaba liikumine, põhimõtteline piiramine olla õigustatud (eelkõige kaupade vaba liikumise osas vt eespool viidatud otsus kohtuasjas Schmidberger, punkt 74).

36 Siiski tuleb märkida, et teenuste osutamise vabadust piiravaid meetmeid saab põhjendada avaliku korra kaalutlustega ainult siis, kui need meetmed on vajalikud huvide kaitseks, mille tagamine on meetmete eesmärk ja ainult niivõrd, kui võrd eesmärki ei saa saavutada vähem piirava meetmega (vt kapitali vaba liikumise osas eespool viidatud otsus kohtuasjas Eglise de scientologie, punkt 18).

- 37 Seejuures ei ole tingimata vajalik, et liikmesriigi pädeva asutuse võetud meede vastaks kõigi liikmesriikide käsitlesele sellest, kuidas asjaomast põhiõigust või õigustatud huvi tuleks kaitsta. Kuigi Euroopa Kohus on eespool viidatud kohtuasjas Schindler tehtud otsuse punktis 60 viidanud moraalliga, religiooniga või kultuuriga seotud kaalutlustele, mille alusel kõik liikmesriigid kehtestavad loteriide ja muude hasartmängude piiranguid, ei ole kohtu eesmärk siiski olnud seda ühist käsitlest mainides sõnastada üldist hindamiskriteeriumit kõigi majandustegevust piiravate meetmete proportsionaalsuse hindamiseks.
- 38 Vastupidi, väljakujunenud kohtupraktika kohaselt, mis on hilisem kui eespool viidatud otsus kohtuasjas Schindler, ei saa vastuvõetud sätete vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamisel omada tähtsust pelk asjaolu, et liikmeriigis on kasutusel teise liikmesriigi omast erinev kaitsekord (vt eespool viidatud otsused kohtuasjades Läära jt, punkt 36, ja Zenatti, punkt 34, ning 11. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-6/01: Anomar jt, EKL 2003, lk I-8621, punkt 80).
- 39 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et ühelt poolt on eelotsuse küsimuse esitanud kohtu arvates keeld korraldada ärieesmärgil selliseid meelelahutuslikke mängu, milles matkitakse vägivaldaakte inimeste suhtes, eriti inimeste tapmist, vastavuses inimväärikuse kaitse tasemega, mida Saksamaa Liitvabariigis on põhiseadusega soovitud tagada. Teisalt tuleb tõdeda, et keelates ainult sellise lasermängu versiooni, milles inimeste pihta tulistatakse ja „mängitakse” nõnda inimeste tapmist, ei ole vaidlustatud määrus ulatuslikum, kui on vajalik riigi pädevate ametiasutuste soovitud eesmärgi saavutamiseks.
- 40 Seetõttu ei saa 14. septembri 1994. aasta määrust pidada meetmeks, mis põhjendamatult piirab teenuste osutamise vabadust.

- 41 Eelmainitud asjaoludest lähtuvalt tuleb esitatud eelotsuse küsimusele vastata, et ühenduse õigusega ei ole vastuolus inimväärikuse kahjustamise/solvamise tõttu avaliku korra kaitsmiseks võetud liikmesriigi meede, millega keelatakse äritegevus, mis seisneb inimeste tapmist matkivate mängude korraldamises.

Kohtukulud

- 42 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkusi esitanud muude isikute kohtukulud ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Ühenduse õigusega ei ole vastuolus inimväärikuse kahjustamise/solvamise tõttu avaliku korra kaitsmiseks võetud liikmesriigi meede, millega keelatakse äritegevus, mis seisneb inimeste tapmist matkivate mängude korraldamises.

Allkirjad